

Tórshavn, tann 27. desember 2021
J.Nr.: LUM-16- 21/09525-26
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um málsviðgerðina hjá Vága kommunu í sambandi við eitt byggimál.

Við skrivi, dagfest 21. mai 2021, hevur A sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Eg havi eitt mál, ið hevur verið í Kærunevndini í lendismálum, um at gera ein garð á míni ogn. Kærunevndin í lendismálum avgjórði at heimvísa málið til nýggja viðgerð hjá Vága kommunu. Málið er drigið so langt út nú. Kommunan hevur sitið á hesum máli síðan 2019. Havi verið í kontakt við kommununa um hetta, men at tað skal ganga áramál fyri at hetta máli kann avgerðast, dugi eg ikki at skilja.
...”

Málsgongd

Av tí at partshoyringin niðanfyri lýsir málsviðgerðina í málinum á nøktandi hátt, havi eg valt ikki at gera eina nærri lýsing av málsgongdini í hesum málinum.

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørði av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 14. juni 2021 varð klagan send Vága kommunu til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Tann 14. juli 2021 sendi Vága kommuna umboðsmanninum soljóðandi frágreiðing til málið:

“... ”

A hevur tann 28. februar 2018 søkt um loyvi at gera garð á matr. nr. Økið liggur í serstakari byggisamtykt, ..., ..., ið setir ávís krøv til bygging í økinum. Umsóknin bleiv noktað av býráðnum tann 26. november 2018.

Málið bleiv kært til Kærunevndina í lendismálum, sum tann 20. juni 2019 tekur avgerð um at heimvísa málið til nýggja viðgerð við tí grundgeving, at kommununi er heimilað at gera av hvussu

eitt stykkið verður girt sbrt. § 11, stk. 4 í almennu byggisamtyktini, men at hendan heimildin ikki røkkur til at sýta at girðing verður gjørd.

Tann 21. juni 2019 er ávíst samskifti millum borgarstjóran og kommunustjóran um at taka málið upp til nýggja viðgerð og møguliga í samráð við Tjóðsavnið, gera eina kravspesifikatióin fyri ein garð rundanum matrikulin, sum umsøkjari kann brúka sum grundarlag fyri eini nýggjari umsókn um byggiloyvi. Á málfundi 17. desember 2019 verður málið tikið upp og avgjørt, at tekniski leiðarin skal, í samráð við Tjóðsavnið, finna eina loysn til garð, sum hóskar til dámin í býlinginum, at leggja fyri teknisku nevnd.

Umsøkjari rykkir eftir svarið tann 9. januar 2020. Tann 24. februar 2020 svarar tekniski leiðarin umsøkjaranum, og kunnar um, at ráðgevin, sum kommunan hevur nýtt at viðgera byggimáli ..., hevur boðað frá at hann ikki longur átekur sær hesar uppgávur, og at kommunan nú leitar eftir fólki við røttu førleikunum at ráðgeva kommununi um, hvussu ein garður kann byggjast, uttan at skaða dámin í økinum.

Eftir hetta er ávíst samskifti millum advokatin hjá umsøkjaranum og tekniska leiðaran. Ein fundur er partanna millum tann 24. februar 2021, har millum annað hetta málið verður viðgjørt. Tá ger eigarin av matriklinum greitt, at hann ætlar í holt við at gera garðin hann hevur søkt um loyvið til, og biður kommununa koma við uppskoti um, hvussu garðurin skal síggja út.

Tann 7. mai 2021 verður uppskot til garð á matriklinum lagt fyri teknisku nevnd og samtykt. Tann 10. juni 2021 verður byggiloyvið til garð, við nærri ásettum treytum, sent umsøkjaranum.

Umsøkjari ger beinanvegin greitt, at hetta er ikki garðurin hann ynskir, og um kommunan ynskir hendan garðin má kommunan eisini rinda fyri hann.
..."

Tann 19. juli 2021, boðaði umboðsmaðurin Vága kommunu frá, at frágreiðingin hjá Vága kommunu varð send klagaranum til ummælis við einari freist at svara innan 9. august 2021. Samstundis og við somu freist varð Vága kommuna biðin um at lata umboðsmanninum til láns øll skjøl viðvíkjandi málinum umframt skjalayvirlit.

Tann 9. august 2021 sendi klagari umboðsmanninum viðmerkingar, har hann m.a. gjørði vart við, at hann einki svar fekk frá Vága kommunu, umframt at hann setti spurnartekin við byggiloyvið, ið hann hevði fingið frá Vága kommunu til garðin.

Tann 13. august 2021 sendi umboðsmaðurin eina áminning til Vága kommunu um at lata umboðsmanninum umbidnu skjøluni og skjalayvirlitið.

Tann 19. august 2021 sendi Vága kommuna umboðsmanninum umbidnu skjøluni og skjalayvirlitið.

Tann 25. august 2021 sendi umboðsmaðurin Vága kommunu soljóðandi útreinandi spurningar:

“...

Í skjølunum sæst, at klagarin í skrivi, dagfest 17. apríl 2018, fær kunning frá Vága kommunu um, at viðgerðin av umsókn hansara um byggiloyvi til lagaðan garð á matr.nr. ... er útsett til marknaásetan av matr.nr. ... er avgreidd. Tann 22. november 2018 kemur málið fyri í fíggarnevndini í Vága kommunu.

Umboðsmaðurin biður Vága kommunu upplýsa fyri sær, nær málið um marknaásetan á matr.nr. ... varð avgreitt.

Í skjølunum sæst eisini, at kommunustjórin í Vága kommunu tann 21. juni 2019 mælir til, at kommunan (tekniski leiðarin í samráð við t.d. arkitekt hjá Tjóðsavninum) ger eina kravspesifikatióin fyri ein garð rundan um ítøkiliga matrikulin. Tann 17. desember 2019 verður avgerð tikin á málfundi um, at henda kravspesifikatióin skal gerast. Tann 21. februar 2020 sendir Vága kommuna fyrispurning til Tjóðsavnið, um Tjóðsavnið hevur fólk ella kann vísa á fólk, sum kann ráðgeva kommununi í sambandi við kravspesifikatióinina.

Umboðsmaðurin biður Vága kommunu greiða sær frá, hví tað gongur eitt ½ ár frá tí at kommunustjórin mælir til, at kravspesifikatióin verður gjørd, til hetta verður samtykt á málfundi, og hví tað ganga upp aftur 2 mánaðir, áðrenn kommunan spyr Tjóðsavnið um hjálp at ráðgeva seg í hesum máli.

Tann 9. januar 2020 sendir klagarin áminning til Vága kommunu. Hann minnir á, at málið varð heimvíst frá Kærunevndini í lendismálum tann 12. juni 2019, men at hann einki hevur frætt aftur frá Vága kommunu síðani. Tann 24. februar 2020 svarar Vága kommuna klagara, at kommunan leitar eftir ráðgeva í sambandi við málið, og at hann frættir aftur, tá niðurstøða er gjørd í málinum.

Umboðsmaðurin biður Vága kommunu greiða sær frá, hví klagari einki hoyrir frá Vága kommunu frá tí at málið er heimvíst frá Kærunevndini í lendismálum, til klagarin sjálvur spyr eftir málinum, og hví tað tekur Vága kommunu 1 ½ mánað at svara klagara.

Advokaturin hjá klagara sendir áminning til Vága kommunu um málið tann 31. mars 2021 og aftur tann 12. apríl 2021. Advokaturin vísir á ein fund, sum hevur verið á skrivstovuni hjá Vága kommunu tann 24. februar 2021, har niðurstøðan var, at klárt var at útskriva byggiloyvi til garð, tá málið hevði verið fyri á fundi í teknisku nevnd tann 12. mars 2021. Advokaturin vísir á, at tað skjótt eru 2 ár síðani, at málið varð heimvíst frá Kærunevndini í lendismálum, og at málið hevur tikið alt ov langa tíð.

Umboðsmaðurin biður Vága kommunu greiða sær frá, hví tað hevur tikið so langa tíð hjá Vága kommunu at avgreiða hetta málið.

...”

Tann 6. september 2021 vórðu viðmerkingarnar hjá klagaranum, ið sendar vóru umboðsmanninum tann 9. august 2021, sendar Vága kommunu til kunningar og møguligar viðmerkingar hjá kommununi.

Tann 17. september 2021 sendi Vága kommuna umboðsmanninum svar til spurningarnar, ið umboðsmaðurin setti Vága kommunu tann 25. august 2021:

“...

Svar til 1:

Vága kommuna hevur tann 15. mars 2018 biðið um marknaseting. Tann 19. november 2018 vóru umboð frá Umhvørvisstovuni-Matriklinum á staðnum og máldu upp. Tann 18. desember 2019 móttók Vága kommuna bræv frá Umhvørvisstovuni-Matriklinum dagfest 29. oktober 2019 saman við máliblað. (*sambært skjølum í málinum frá Vága kommunu, varð upplýst á fundi tann 22. november 2018 í fíggarnevndini hjá Vága kommunu, at marknaásetingin varð avgreidd, mín viðm.*)

Svar til 2:

Tað er trupult at svara fyri, hví hetta mál hevur tikið so langa tíð sum tað hevur. Tað hava verið serliga trý starvsfólk innvirkur hetta málið, saman við fyrrverandi borgarstjóranum. Eingi av hesum eru í starvi hjá Vága kommunu í dag. Tað er tí ikki gjørligt hjá okkum at siga við vissu hví málið hevur verið so drúgt.

Vit hava vent okkum til fyrrverandi borgarstjóran fyri at kannað hví tað gingu seks mánaðir áðrenn tilmæli frá kommunustjóranum verður samtykt á málfundi. Hon greiðir frá at hon minnst seg hava steðgað málinum, orsakað av, at eigarin av grannaognini matr. nr. ... andaðist ... Orsakað av at málið um garðin var tengt at øðrum málið ... á matr. nr. ..., sum ósemja var um ... helt hon ikki tað var hóskandi at fara víðari við málinum um garðin, fyrr enn ein tíð var fráliðin, so familjan hjá grannanum hevði fingið fóta sær.

At tað aftur ganga 2 mánaðir frá avgerðini á málfundi stutt fyri jól til fyrispurningur verður sendur til Tjóðsavnid fúa vit tíverri ikki svara fyri, tá viðkomandi starvsfólk ikki er í starvi í kommununi longur.

Svar til 3:

Til hetta er svarið tað sama sum omanfyri, at vit fúa ikki svara fyri hví so er, tí viðkomandi starvsfólk ikki er í starvi longur.

Vit skulu tó viðganga, at tað gongur alt ov long tíð, áðrenn klagari hoyrir aftur frá kommununi, og hetta harmast vit sjálvsagt um.

Svar til 4:

Frá byrjan av er talan um eitt sera samansett mál, og talan er harafturat eisini um eitt heilt serstakt mál. Tað hevur ikki verið heilt greitt hvør galdandi rættur er, tá tað ikki er greitt ásett í hvørki lóggávu, almennu byggisamtyktini ella serstøku byggisamtyktini í økinum – tí endar málið eisini í

Kærunevndini í lendismálum. Ein marknasetan skal gerast og tekur hetta áleið 1½ ár. Afturat hesum kemur eisini, at tað hevur verið stór útskipting av starvsfólkahópinum, sum hevur viðgjørt málið, og tað hevur sjálvandi bara gjørt, at viðgerðartíðin verður longri. Eisini hevur fyrrverandi borgarstjórin kunnað okkum um nú, at hon steðgaði málinum í eina tíð, orsaka av persónligum viðurskiptum.

Tað eru sostatt fleiri orsøkir til at málið tekur so langa tíð at avgreiða.

...”

Tann 24. september 2021 boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at av tí at tað ikki varð mett at verða neyðugt við framhaldandi partshoyringum, var nú farið undir endaligu viðgerðina av hesum málinum.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um málsviðgerðartíðina hjá Vága kommunu í sambandi við eina umsókn um loyvi at byggja ein garð.

Tá klagað varð til mín vóru stívliga 3 ár gingin, síðan klagarin sendi inn umsókn sína um byggiloyvi til Vága kommunu.

Í fyrisitingarlógini (løgtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg) eru ongar almennar reglur um málsviðgerðartíð hjá myndugleikum. Sambært góðum fyrisitingarsiði skulu mál tó altíð viðgerast av myndugleikanum innan rímliga tíð, og viðgerðin má ikki gerast óneyðuga drúgv. Um eitt mál ikki kann avgreiddast innan rímliga tíð, ella málsviðgerðartíðin gerst drúgvari enn vanligt, eigur myndugleikin at kunna borgaran um orsøkina til seinkanina, og nær tað kann væntast, at málið verður avgreitt.

Tá mett verður um ein myndugleiki hevur nýtt rímliga tíð at viðgera eitt mál, er neyðugt at gera eina ítøkiliga meting av teimum umstøðum, ið hava gjørt seg galdandi í sambandi við viðgerðina av málinum. Týdning í hesum høpi hevur eitt nú um málið er torgreitt, vavið av kanningum, ið myndugleikin skal gera, um málslýsingin er drúgv og fevnir um fleiri myndugleikar, og um skjalatílfarið er rúgvusmikið.

Sambært skjølunum í málinum, fekk klagarin fráboðan frá Vága kommunu tann 30. apríl 2018, um at málið fyribils varð steðgað, av tí at eitt mál um marknaáseting skuldi verða avgreitt fyrst. Í skjølunum sæst eisini, at á fíggjarnevndarfundi hjá Vága kommunu, tann 23. november 2018, varð kunnað um, at málið um marknaáseting var avgreitt av Umhvørvisstovuni, og býráðið í Vága kommunu, tann 26. november 2018, tók avgerð um at nokta umsóknini frá klagaranum.

Hóast málið fyríbils varð steðgað í stívliga 7 mánaðir, so havi eg, soleiðis sum málið er lýst, ikki orsök at halda, at avgerðin hjá Vága kommunu, um fyríbils at steðgað málinum, var grundað á ósaklig viðurskifti. Harafturat gevi eg mær far um, at málsviðgerðartíðin hjá Vága kommunu í hesum føri var treytað av málsviðgerðartíðini, ið Umhvørvisstovan nýtti í sambandi við sína málsviðgerð av málinum um marknaáseting.

Sambært skjølunum í málinum, varð avgerðin hjá Vága kommunu, dagfest 26. november 2018, kærð til Kærunevndina í lendismálum. Tann 12. juni 2019 hevði nevndin tikið avgerð um at heimvísa málið til nýggja viðgerð hjá Vága kommunu.

Í skjølunum sæst, at Vága kommuna viðger avgerðina hjá Kærunevndini í lendismálum í innanhýsis teldupostsamskifti, tann 21. juni 2019. Í viðgerðini varð m.a. mett um, hvussu farast skuldi víðari fram í málinum.

Í skjølunum sæst eisini, at Vága kommuna eftir hetta eingi málsviðgerðarstig tók í málinum fyrr enn tann 17. desember 2019, tá málið varð viðgjørt á fundi.

Sostatt er greitt, at málið varð steðgað í nærum 6 mánaðir aftaná, at Kærunevndin í lendismálum hevði tikið sína avgerð.

Í omanfyrinevnda svari frá Vága kommunu til mín, dagfest 17. september 2021, vísur Vága kommuna á, at orsøkin til, at málið varð steðgað í nærum 6 mánaðir, var tann, at fyrrverandi borgarstjórin hevði steðgað málinum vegna eitt andlát.

Soleiðis sum málið er lýst, haldi eg, at grundgevingin fyri at steðga málinum í 6 mánaðir ikki stendur í mót við tær væntanir, ið klagarin av røttum átti at havt um, at kommunan uttan ógrundaðan steðg fór undir at málsviðgera málið av nýggjum. Hesa fatan grundu eg serliga á avgerðina hjá Kærunevndini í lendismálum um at heimvísa málið til nýggja viðgerð, og at um tað mundi var meiri enn 1 ár liðið, síðan klagarin sendi inn umsókn sína um byggiloymi.

Harafturat haldi eg tað verða í stríð við góðan fyrisitingarsíð, at klagarin í hesum sambandi onga kunning fekk um orsøkina til, at kommunan valdi at steðgað málinum ella kunning um nær ein avgerð kundi væntast í málinum.

Í skjølunum sæst eisini, at klagarin tann 9. januar 2020, spurdi Vága kommunu hvør støðan í málinum var. Fyrispurningurin hjá klagaranum varð svaraður tann 24. februar 2020, ið er yvir ein mánað eftir at klagarin setti kommununi fyrispurningin.

Soleiðis sum málið er lýst, skrivaði advokaturin hjá klagaranum yvir eitt ár seinni, tann 31. mars 2021, ein teldupost til Vága kommunu. Advokaturin vísti til ein fund, ið hevði verið um málið hjá Vága kommunu, tann 24. februar 2021. Advokaturin spurdi eisini nær byggiloymi

hjá klagaranum varð avgreitt og vísti í hesum sambandi á, at nærum 2 ár vóru liðin síðani Kærunevndin í lendismálum tók avgerð um at heimvísa málið til nýggja viðgerð hjá Vága kommunu. Vága kommuna svaraði advokatinum tann 16. apríl 2021.

Í skjølunum í málinum sæst ikki greitt hvør grundgevingin er fyri, at málsviðgerðin av málinum tann 31. mars 2021 framvegis ikki var komin at enda. Í teldupostinum, ið Vága kommuna sendi advokatinum hjá klagaranum tann 16. apríl 2021, varð boðað frá, at málið fór at verða viðgjørt í kommununi tann 7. mai 2021.

Vísandi til omanfyristandandi, haldi eg tað verða í stríð við góðan fyrisitingarsíð, at Vága kommuna í meiri enn eitt ár ikki hevur givið klagaranum kunning um málgongdina í málinum.

Í skjølunum í málinum sæst eisini, at Vága kommuna tók endaliga avgerð í málinum tann 7. mai 2021, og at byggiloyvið varð sent klagaranum tann 10. juni 2021.

Samanumtikið haldi eg, at málsviðgerðartíðin hjá Vága kommunu í hesum málið hevur verið óneyðuga drúgv.

Vága kommuna hevur í frágreiðing sínari til mín ikki givið nøktandi grundgeving fyri, hví málið hevur tikið so langa tíð at avgreiða. Sum greitt er frá omanfyri, hevur málið í tveimum umførum ligið stilt hjá Vága kommunu uttan haldgóða orsök. Kommunan hevur víst á, at starvsfólkahópurin hjá Vága kommunu í hesum tíðarskeiði var nógv broyttur, og at hetta hevur ávirkað málsviðgerðartíðina.

Hóast eg kann taka undir við, at málsviðgerðin og málsviðgerðartíðin hjá einum myndugleika í ávísan mun kann verða ávirkað av munandi broytingum í einum starvsfólkahópi, so dugi eg ikki at síggja at nakað er í hesum máli, ið kann grunda málsviðgerðina og málsviðgerðartíðina, soleiðis sum hon er lýst.

Ein myndugleiki hevur skyldu at skipa síni viðurskifti soleiðis, at eitt nú broytingar í starvsfólkahópinum, ið ikki kann metast sum eitt óvanligt setanarrættarligt fyrirbrigdi, nerva vanligu málsviðgerðina hjá myndugleikanum sum minst. Hetta kann eitt nú gerast við at hava greiðar mannagongdir kring málsviðgerð, kunning og skjalføring í sambandi við málsframhald av málum, ið eru til viðgerðar, soleiðis at týðandi vitan um mál ikki hvørvur saman við starvsfólkum, ið fara úr starvi.

Vísandi til omanfyristandandi fari eg at geva Vága kommunu eina álvarsliga áttalu fyri handfaringina av hesum málinum.

Av tí at eg haldi talan vera um, at álvarslig mistøk eru framd í hesum máli, fari eg sambært § 10, stk. 1 í umboðsmanslógini at kunna formansskapin í Løgtinginum, løgmann og landsstýrismannin í kommunumálum um hetta málið.

Burtursæð frá omanfyristandandi átalum og viðmerkingum, geri eg ikki meira við málið.

Hanna Vang
Løgtingsins umboðsmaður